

Pictura napolitană, dominată în cadrul Galeriei universale de monumentalele pinze *Lupta lui Hercule cu centaurul Nessus* și *Circumciziunea*, emble de Luca Giordano, precum și de vasta compoziție istorică *Familia lui Darius oferind coroana lui Alexandru cel Mare*, de Mattia Preti, s-a îmbogățit recent cu încă o operă valoroasă, *Erminia și păstorul*, realizată de Francesco Solimena (1657 — 1747).

Realizată într-o cromatică predominant caldă, bazată pe o gamă bogată de brunuri, alb-gălbui și roșu, susținută de pete de albastru și verde, lucrarea provine de la Pinacoteca Statului din București, în al cărei catalog figura sub titlul *Intluirea*, ca aparținând unui „autor necunoscut”.

Acad. prof. G. Oprescu, amintind o altă atribuire, „Luca Giordano (?)”, (artist de care tabloul din București poate fi legat doar prin faptul că bustul Erminiei pare a fi inspirat de cel al arhanghelului din pictura *Arhanghelul Mihail în luptă cu Satan* de la Kunsthistorisches Museum din Viena), a încadrat-o, inițial, printre operele probabile ale lui Nicolas Poussin, iar, mai apoi, în școala marelui artist francez.

O nouă pagină în istoria recentă a acestei picturi a fost deschisă de prof. Oreste Ferrari; el a declarat că modul în care este rezolvat personajul reprezentând-o pe Erminia ar justifica includerea lucrării în școala lui Francesco Solimena. Pornind de la opinia specialistului italian, pictura a fost studiată în raport cu operele lui Solimena, stabilindu-se că eroina lui Tasso apare zugrăvită aproape identic, ca înfățișare și costum, în impresionanta compoziție *Lupta dintre centauri și lăpți*, de la Dresda.

Având bustul acoperit de o armură realizată prin îmbinarea unor tonalități de albastru grizat și verde, cu reflexe gălbui, violaceu-roșcate și ruginii, modelul travestit în Erminia reapare, stăpinit de aceeași tensiune psihologică, în figurile celor două femei din tabloul *Nașterea Sf. Ioan Botezătorul* de la Walker Art Gallery din Liverpool.

De asemenea, mai pot fi stabilite similitudini între chipurile copiilor păstorului și cele ale ngerașilor din lucrarea de la Liverpool. Apoi, expresia și trăsăturile fizionomice ale bătrînului, coloritul roșcat al carnației acestuia, se oglindesc în figura bărbatului din compoziția *Cina din casa lui Levi* a lui Solimena, aflată la Museo di Palazzo Venezia, din Roma.

Tabloul *Erminia și păstorul* din București corespunde în mare măsură din punct de vedere al compoziției, cromaticii, facturii, efectelor de clar-obscur cu picturile *Rachela și Iacob*, *Rebecca și Elisara* la Academia din Veneția, *Viziunea Sf. Pius V* și *Masa crucei de la Chios* de la Museo di Capodimonte din Neapole, ca și cu multe alte opere ale lui Solimena.

Elemente nu mai puțin concludente în determinarea paternității tabloului nostru ni le oferă compoziția lui Solimena *Santa Maria dei Martiri*, reproducă în revista „Apollo”, din decembrie 1949.

Astfel, personajul înscris în partea stîngă a picturii *Santa Maria dei Martiri* are mișcarea brațelor și a trupului foarte apropiate de cea a bătrînului păstor, din tabloul expus în Muzeul Republicii. Bustul dezgolit al acestuia este și el acoperit parțial de o mantie; personajul din partea dreaptă a compoziției reproduce în „Apollo” este îmbrăcat într-o tunică aproape identică cu cea a Erminiei.

În lexiconul Thieme Becker, la capitolul operele lui Solimena cunoscute din literatură, sînt amintite mai multe tablouri inspirate de celebrul poem epic, „Ierusalimul eliberat,” de Torquato Tasso: *Erminia în coliba păstorilor*, pictat pentru regentul Ventura, *Goffredo rănit*, *Tancredi și Clorinda* și *Erminia și păstorul*, care au făcut parte din Galeria de la Neapole, a principelui di Tochiardo, Ambrogio Caracciolo. În acest fel, se adaugă încă un argument demn de luat în considerație, privind noua atribuție a tabloului nostru și se creează chiar posibilitatea de a considera că pictura de la Muzeul Republicii, *Erminia și păstorul*, este cea citată mai sus printre lucrările aflate cîndva în posesia principelui napolitan.

